

7. Phụ âm và chữ cái tiếng Việt và tiếng Anh

Bảng chữ cái Tiếng Việt và tiếng Anh có rất nhiều chữ cái giống nhau nhưng nhiều khi chúng không phát âm giống nhau khi được dùng trong các từ.

- Chữ ‘x’ trong tiếng Việt được phát âm giống chữ ‘s’ trong tiếng Anh
- Chữ ‘đ’ trong tiếng Việt được phát âm giống chữ ‘d’ trong tiếng Anh
- Chữ ‘ch’ trong tiếng Việt không phát âm giống chữ ‘ch’ trong tiếng Anh.

Bảng sau đây so sánh các âm trong Bảng Ký hiệu Ngữ âm Quốc tế (IPA) với chữ cái tiếng Việt và tiếng Anh.

	Phụ âm trong IPA	Chữ cái tiếng Việt	Chữ cái tiếng Anh
Âm tắc/nổ	/p/	p	p
	/b/	b	b
	/t/	t	t
		th	
	/tʰ/	tr	-
	/d/	đ	d
	/c/	ch	-
	/k/	c, k, q	c, k
	/g/	-	g
	/ʔ/	-	-
Âm mũi	/m/	m	m
	/n/	n	n
	/ɲ/	nh	-
	/ŋ/	ng, ngh	ng
Âm rung	/r/	r	-
Âm xát	/f/	ph	f
	/v/	v	v
	/θ/	-	th
	/s/	x	s
	/z/	d, gi	z
	/ʃ/	-	sh
	/s̺/	s	-
	/z̺/	r	-
	/x/	kh	-
	/y/	gh, g	-
	/h/	h	h
Âm tắc xát	/tʃ/	-	ch
	/dʒ/	-	j
Âm tiếp cận (bán nguyên âm)	/w/	w, u, o	w
	/ɹ/	-	r
	/j/	i	y
Âm vang bên	/l/	l	l

Mỗi đường dẫn dưới đây dẫn đến một video phim hoạt hình dạy cách phát âm và viết mỗi chữ cái trong tiếng Việt. Các video trên youtube được sản xuất bởi VTV7 – kênh truyền hình giáo dục quốc gia của đài truyền hình Việt nam. Chương trình được thực hiện với sự tư vấn của tiến sĩ Phạm Thị Bền, chuyên gia tư vấn của dự án VietSpeech của chúng tôi. Cách phát âm các chữ cái trong các video này là theo chuẩn chương trình giáo dục tiếng Việt quốc gia. Có thể có sự khác biệt so với cách phát âm ở các vùng miền khác nhau.

A	https://www.youtube.com/watch?v=mk6HhmS3SEg	NG	https://www.youtube.com/watch?v=84ff7ouDD7A
Ă	https://www.youtube.com/watch?v=4JnsXzxiE3k	NGH	https://www.youtube.com/watch?v=TsTKCTr9YVE
Â	https://www.youtube.com/watch?v=Nl8V_MlmTA	NH	https://www.youtube.com/watch?v=xt4lQb-pW5Q
B	https://www.youtube.com/watch?v=a9kTaQY72MU	O	https://www.youtube.com/watch?v=iBX6RT_xrg0
C	https://www.youtube.com/watch?v=pRDN0XbGof8	Ô	https://www.youtube.com/watch?v=IYpWGqbGbkw
CH	https://www.youtube.com/watch?v=pg8cSpM-B-E	Ơ	https://www.youtube.com/watch?v=KPzCvB3890o
D	https://www.youtube.com/watch?v=g6gAxkT5FuI	P	https://www.youtube.com/watch?v=fCZw8HoD1Zw
Đ	https://www.youtube.com/watch?v=Xs2mbWmhdFM	PH	https://www.youtube.com/watch?v=KWEIEhpaAZ0
E	https://www.youtube.com/watch?v=5riu4_DkLug	Q	https://www.youtube.com/watch?v=gjdzJiIXxxA
Ê	https://www.youtube.com/watch?v=_r_NziSb7yc	QU	https://www.youtube.com/watch?v=td_bp6TBJnw
G	https://www.youtube.com/watch?v=3K8PMrXr0eA	R	https://www.youtube.com/watch?v=F9CIy7Oz2wU
GH	https://www.youtube.com/watch?v=yeTaJ5GgTw8	S	https://www.youtube.com/watch?v=R5B8ptsr_C8
GI	https://www.youtube.com/watch?v=ZqvUrLjG81s	T	https://www.youtube.com/watch?v=TNueOtABCZw
H	https://www.youtube.com/watch?v=EttYKHP9fs0	TH	https://www.youtube.com/watch?v=lmT85DwjSV8
I	https://www.youtube.com/watch?v=wIYIDuxp044	TR	https://www.youtube.com/watch?v=5F8ZX9rFfXw
K	https://www.youtube.com/watch?v=vreqb67TDnk	U	https://www.youtube.com/watch?v=X14_q49I900
KH	https://www.youtube.com/watch?v=c2kAm44gAS8	Ư	https://www.youtube.com/watch?v=vZLCRG3uZg8
L	https://www.youtube.com/watch?v=v-riC5tJ2Z8	V	https://www.youtube.com/watch?v=4e5qA8p41Qc
M	https://www.youtube.com/watch?v=5bc-9BauXFc	X	https://www.youtube.com/watch?v=vbRyqv1Piek
N	https://www.youtube.com/watch?v=2mIREkX3qc8	Y	https://www.youtube.com/watch?v=SvGr-tUeqRY
Review	https://www.youtube.com/watch?v=J_TUD3sMODw	Review	https://www.youtube.com/watch?v=l249L0F01K0

Tiếng Việt và tiếng Anh có nhiều phụ âm giống nhau. Dưới đây là bảng so sánh các phụ âm dùng Bảng Ký hiệu Ngữ Âm Quốc tế.

Vị trí cấu âm	Tiếng	Âm môi	Âm răng môi	Âm răng	Âm lợi	Âm sau lợi	Âm ngạc	Âm ngạc	Âm mặt	Âm họng
Âm tắc	Tiếng Anh	p b			t d				k ɣ	
	Tiếng Việt	(p) b			t ^h d		t	c	k (k ^p)	(?)
Âm mũi	Tiếng Anh	m			n				ŋ	
	Tiếng Việt	m			n			ɲ	ŋ (ŋ ^m)	
Âm rung	Tiếng Anh									
	Tiếng Việt				(r)					
Âm xát	Tiếng Anh		f v	θ ð	s z	ʃ ʒ				h
	Tiếng Việt		f v		s z		ʃ ʒ		x ɣ	h
Âm tắc xát	Tiếng Anh							tʃ dʒ		
	Tiếng Việt							(ts)		
Âm tiếp cận/ bán nguyên âm	Tiếng Anh	w			ɹ			j		
	Tiếng Việt	w						j		
Âm vang bên	Tiếng Anh		l							
	Tiếng Việt		l							

Ghi chú: Trong tiếng Việt, phân loại các âm /p, ʔ, r/ có nhiều bất đồng. (?) = biến thể phương ngữ

Thêm thông tin

- International Phonetic Alphabet: <https://www.internationalphoneticassociation.org/content/ipa-chart>
- Phạm, B., & McLeod, S. (2016). Consonants, vowels and tones across Vietnamese dialects. *International Journal of Speech-Language Pathology*, 18(2), 122-134. <https://doi.org/10.3109/17549507.2015.1101162>
- Phạm, B., & McLeod, S. (2019). Vietnamese-speaking children's acquisition of consonants, semivowels, vowels, and tones in Northern Viet Nam. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 62(8), 2645-2670. https://doi.org/10.1044/2019_JSLHR-S-17-0405
- Phạm, B. & McLeod, S. (2019). Tone languages and communication disorders. In J. S. Damico & M. J. Ball (Eds.), *The SAGE encyclopedia of human communication sciences and disorders* (pp. 1977-1980). Thousand Oaks, CA: SAGE Publications.